

Izhaja

vsak četrtek z datumom prihodnjega dneva.

Dopisi naj se frankujejo in pošljajo uredništvu lista »Mir« v Celovec, Pavličeva ulica št. 7.

Osebni pogovor od 11. do 12. ure predpoldne in od 3. do 4. ure popoldne.

Rokopisi naj se samo po eni strani lista napišejo, druga stran naj bo prazna.

Rokopisi se ne vračajo.

Dopisom je treba za odgovor priložiti poštno znamko.

MIR

Glasilno koroških Slovencev.

Velja

za celo leto 4 krone.

Denar naj se pošilja točno pod napisom:

Upravništvo lista »Mir« v Celovec,

Vetrinjsko obmestje št. 26.

Naročnina naj se plačuje vnaprej.

Za inserate se plačuje po 20 h od garmond-vrste vsakokrat.

Leto XXXV.

Celovec, 21. januarja 1916.

Št. 3.

Črnagora se je udala.

Črnagora prosi za mir in brezpogojno odloži orožje. — Čveterozveza povzročila na Grškem homatije. — Ofenziva proti Solunu?

Črnogorski kralj in črnogorska vlada sta dne 13. t. m. prosila, da ustavimo sovražnosti in da se naj pričnejo mirovna pogajanja. Mi smo odgovorili, da je mogoče ustreči tej prošnji šele po brezpogojni kapitulaciji (udaji) črnogorske armade. Črnogorska armada je včeraj našo zahtevo po brezpogojni kapitulaciji sprejela. Tako je poročal dne 17. t. m. namestnik načelnika generalnega štaba pl. Höfer.

Črnogorski kralj se je po zavzetju Lovčena, kakor je bilo pričakovati, takoj odločil za posebno mirovna pogajanja. Naše uradno poročilo z dne 14. pravi, da „so Črnogorci zapustili svoje glavno mesto ter so se pričeli umikati na vseh točkah svoje južne in zapadne fronte“. Svojega glavnega mesta Črnogorci torej niso branili, ker ga niso hoteli pustiti uničiti, ampak so namesto tega prosili za mirovna pogajanja. O kapitulacijskih pogajanjih se poroča iz vojnoporočevalskega stana:

Bilo je dne 13. januarja, ko so dospeli dva črnogorska ministra in neki črnogorski artiljerijski major kot parlamentarji do črte naših prednjih straž ter oddali tudi pismo do kralja Nikolaja in črnogorske vlade, da so pripravljene, pričeti takoj s pogajanjimi. Parlamentarji so dobili v odgovor zatrdilo, da se lahko prične mirovna pogajanja, če črnogorska vojska prej brezpogojno kapitulira, to se pravi, če odloži orožje. Črnogorski parlamentarji so čakali na odgovor v Cetinju ter ga nato takoj izročili vladi in kralju. Že dne 16. januarja so nato sporočili, da sprejme Črnagora ta pogoj.

Ta odložitev orožja vsebuje vse orožje, ki je sposobno za moderno vojskovanje, predati pa morajo Črnogorci tudi trdnjave, železnice in drugi materijal. V koliko bo oddati tudi handžare in drugo staro orožje, bodo določile lokalne vojaške

oblasti. Seveda se predaja orožja ne bo izvršila hitro in morda tudi ne popolnoma brez boja, ker je prav lahko mogoče, da se bodo kje skrivali četaši.

Kapitulacija Črnogore je sovražnike zelo poparila in drug drugemu očitajo, da niso poslali Črnigori pomoči. Začetok, ki vodi k miru, je storjen in bo gotovo vplival zlasti na manjše države. Vendar pa bi bilo čisto napačno, sklepati iz tega že na skorajšnji splošni mir.

Čveterozveza se je z vso silo in nasilstvi vrgla na Grško, da jo omehta za svoj načrt. Notranji položaj na Grškem je baje zelo resen. Listi poročajo, da Venizel agitira proti kraljevemu paru in pripravlja vstajo. Venizelovi listi to seveda zanikavajo. Čudno pa je, da so Francozi in Angleži za kratko časa zasedli atenska pristanišča Pirej in Faleron, kakor poroča N. Fr. Pr. Državne arhive je vlada dala prenesti v Lariso. Enake vznemirljive vesti prihajajo iz Sofije.

„Lokalanzeiger“ je objavil poročilo, da se je ofenziva proti Solunu že začela z obstreljevanjem zavezniških postojank pred Solunom in sicer pri Dojranu. Francozi so več mostov proti volji Grkov razstrelili. Uradnega poročila o kaki ofenzivi proti Solunu pa še dosedaj ni bilo.

Na ruskem bojišču bitka končana. — Boji na laškem bojišču.

Rusi so s svojimi napadi v vzhodni Galiciji odnehali. Na fronti 130 km se jim nikjer ni posrečilo prodreti in so bili vsi njihovi napadi odbiti. Bitka se je začela 24. decembra in je s presledki trajala do 15. januarja, torej 24 dni. Rusi imajo najmanj 70.000 mož izgub na mrtvih in ranjenih in so kakih 6000 ujetnikov pustili v

naših rokah. Sovražnik dobiva v vzhodno Galicijo zopet nova ojačenja.

Na italijanskem bojišču so oddelki pešpolkov 52 in 80 zavzeli greben pri cerkvi pri Oslavju in pri tem ujeli 933 Italijanov, med temi 31 oficirjev. Ker pa je sovražna artiljerija združila tja svoj ogenj, so naši greben zopet zapustili. Lahki so obstreljevali tudi nekatere točke pri Naborjetu in Rablju. Sicer so se vršili na nekaterih krajih ob Soči in na tirolski fronti topovski boji; živahniji topovski boji so na dolomitski fronti, pri tolminskem mostišču in na goriški fronti. Manjši sovražni napadi na tolminsko mostišče in na naše postojanke na severni strani vrha sv. Mihaela so bili odbiti.

Političen pregled.

Madžari in Srbija.

V ogrski zbornici se je 12. t. m. pritoževal poslanec Smrečani, da se v Avstriji agitira proti Madjarom, v Srbiji pa da se ne ščitijo madjarski interesi: Med 60 častniki belgrajskega poveljstva sta samo dva Madjara. V uradih so nastavljeni Hrvati in Avstrijci, v razglasih ni madjarskega besedila. Ogrske zastave so odstranili in razobesili črnorumene. Grof Tisza je odgovoril, da je tako govorjenje med vojsko nepremišljeno. O večini teh pritožb da mu ni nič znanega. Zastave je določilo vojno povelje, dokler cesar ne bo drugače ukrenil. Glede uprave v Srbiji da se je pa res več kaj dogodilo, kar ni prav in je vredno graje. Ko se bo končno uredila uprava v Srbiji, se bo zadovoljilo interese Madjarov. Vojaškemu upravitelju bo dodeljen kot civilni upravitelj visok madjarski uradnik. (Medklic: A menda g. Talloczy!) Tisza: Talloczy je Madjar od pet do glave!

Podlistek.

Kadet Maks Primus.

(Od armadnega vrhovnega poveljstva dovoljeno.)

Veliko je število naših fantov, ki so se z izrednim junaštvom odlikovali na velikih bojiščih sedanje svetovne vojne, pravi potomci junaških slovenskih pradedov. O pre mnogih javnost ne bo nič ali pa le malo izvedela, in čas bo pokrnil njihove junaške čine s plaščem pozabljivosti, ker jih nihče ne bo sporočil javnosti. Med junaki, ki so žrtvovali za domovino svoje življenje, ko so prej storili več kakor svojo dolžnost, naj ne bo pozabljen kadet Maks Primus, sin hišnika Družbe sv. Mohorja v Celovcu, ki je po dovršenem učiteljsku odrinil prostovoljno na bojišče.

Bil je pet mesecev na bojišču in se je ves ta čas kazal dobrega vojaka, zlasti na poizvedovanju. Tako je nekoč prišla neposredno do njega neka laška patrolja, ki jo je z ročnimi granatami uničil. Svoje prave vojaške zmožnosti je pa mogel pokazati šele pri tretji veliki italijanski ofenzivi. Dne 12. oktobra 1915 so se Italijani specializirali na neko koto, ki so jo na vsak način hoteli zavzeti, ker je bila zanje kot artiljerijska pozicija posebne vrednosti. Obstreljevanje te kote se je začelo popolnoma sistematično; ogenj je postajal vsak dan močnejši, dokler se 19. in 20. oktobra ni izpremenil v bobneči artiljerijski ogenj. Vsa kritja so bila uničena, žične ovire razdejane in 20. oktobra se

je Italijanom pod zaščito artiljerijskega ognja posrečilo udreti v imenovano postojanko. Primus za svojo osebo ni bil prizadet, ker je bil na levi strani tiste postojanke. Ko pa je tisti dan padel poveljnik tiste postojanke, je kadet Primus takoj uvidel nevarni položaj. Položaj je bil tak, da bi bili izgubljeni tudi postojanki na levi in desni in vse moštvo ujeto ali ubito, postojanko bi pa bilo mogoče dobiti nazaj le z veliko premočjo, če bi ne bil Primus na lastno odgovornost posegel vmes.

Težko mu je bilo zapustiti lastno postojanko; vzel pa je seboj nekaj podrejenega mu moštva, ki je bilo oboroženo z ročnimi granatami, kakor Primus sam. S svojimi ljudmi se je takorekoč po trebuhu priplazil blizu do jarka, ki so ga bili Italijani ravnokar zasedli. Bil bi pa brez dvoma preslab, ker je njegovo akcijo spremljalo strahovito italijansko artiljerijsko obstreljevanje, če bi mu ne bili prišli na pomoč še od sosedne strani, s postojanke na desni. Ko so bili vrgli na Italijane ročne granate, se Primus ni prav nič pomišljal, ampak je poveljeval naskok, ki se je tudi posrečil. Vrgli so Italijane iz zasedenega strelnega jarka; večina jih je obležala v jarku, le nekaterim se je posrečilo odnesti pete. Ko pa so Italijani opazili, da so njihovi zopet izgubili že zavzeto postojanko, je njihova artiljerija zopet namerila na eno točko kar dvanajst topov, ki so bruhali smrtonosni ogenj brez presledka. Ker je Primus pričakoval drugi napad, se je pripravil nanj. Toda tega dne Italijani napada niso obnovili, in Primus

se je zmagonosno vrnil v svojo postojanko, podavši tovarišu roko rekoč: „Pa smo jih!“ Italijani so nato celo noč obstreljevali dotično postojanko, da so drugi dan s šestkratno premočjo zopet udri s svojo infanterijo v našo pozicijo. Primus je bil zopet na mestu, kakor prejšnji dan. Z nekakim hladnokrvnim veseljem je zopet pozdravil svoje pomočnike z desne strani, ki so mu že prejšnji dan priskočili na pomoč. To pot je bila pa borba še dosti hujša. Boj je bil strašen. Grmenje topov je bilo tako ljuto, da se ni razločeval pok od poka, kamenje, deske, drevje, vse je frčalo po zraku. Skriti kolikortoliko, je čakal Primus s svojimi le toliko, da si je moštvo malo oddahnilo, potem pa je zapovedal naskok. Italijani so bili prepričani, da bodo to pot ostali oni zmagovalci, ker so imeli tako premoč in so se na naši strani poznale izgube. Primus sam je hladnokrvno metal ročne granate na sovražnika, ki se je približal že na dvajset korakov. Ker je imel le še par ročnih granat na razpolago, je vstal, da bi boljše pomeril. Pri tem pa ga je zadela v čelo sovražna krogla, in kadet Primus se je zgrudil. Umrl je junak, toda njegov namen je bil dosežen. Moštvo, ki je videlo, da je padel priljubljeni, junaški poveljnik, je zbesnelo. Razvila se je strahovita borba, v kateri je zmagal pogum naših vrlih Korošcev. Italijani so bili vrženi zopet iz postojanke, kjer so pustili svoje mrtvece in dosti vojnega materijala, ki so ga prinesli seboj, da bi se v zavzeti postojanki takoj utrdili. Pri tej priliki je bil ujet

Tisza tolaži Madjare.

Posl. Polonij je v ogrski zbornici stavil interpelacijo, v kateri pravi, da je načelnik generalnega štaba, baron Konrad pl. Hötzenhof, rabil besede, ki žalijo splošno čustvovanje ogrskega naroda in ogrožajo obstoj in zgradbo ogrske narodne države, da je Konrad za skupno državo in zapostavlja madjarstvo. Konečno vpraša, zakaj da Madjari branijo Dobrdob, alpski prebivalci pa da stražijo mostove.

Grof Tisza je Polonijevo interpelacijo obsodil kot ogrskega naroda nevredno in opozarjal, da sta 3. in 14. kor, ki se dopolnjujeta iz alpskih dežel, izvršila čine, ki se morajo prištevati k najslabšim in da je tretji kor prelival svojo kri tudi v Karpatih. Kdor pa bi se boril proti pravicam ogrske narodne države s centralističnimi stremjenji, bi ne bil pri pameti. To se ne tiče šefa generalnega štaba, ker se po svojem stališču mora vzdržati vsake politike in se je tudi vzdržuje. — Zbornica se s tem odgovorom zadovolji.

O hrvatski politiki.

Hrvatje so imeli v saboru priložnost, da so izrazili svoje želje in zahteve; pa tudi v svojih političnih listih njihovi voditelji pridno razmišljajo o bodočnosti Hrvatov in to listi iz Hrvatske kakor iz Dalmacije. Drže se Tiszovega navodila, da se cenzura ne nanaša na notranja upravna vprašanja in da bi niti dobro ne bilo, če ne bi se o tem pisalo. Tako na pr. „Hrvatska“ ostro polemizira proti izjavam, kakor jo je podal v parlamentu Polonij ali se čitajo v madjarskih časopisih. „Hrvatski narod ni v ničem zaostajal za madjarskim v tej grozni vojni, sinovi hrvatskega naroda so celo bolj kot kdo drugi zadivili ves svet s svojim junaštvom in pač ne zaslužijo manjše nagrade kakor sinovi madjarskega naroda. Zedinjeni Hrvatje bodo najmočnejša opora prestola in cele monarhije, tudi Madjarov.“ Po tem priporočila delovanje na temelju programa 1894, pa sporazumno in zajedno z voditelji slovenskega naroda.

Hrvatski listi objavljajo tudi sledečo brzojavko bjelovarsko-križevačke županije hrvatskemu banu: „Velike so žrtve na krvi in imetju, ki jih v tej vojni doprinaša hrvatski narod za sijaj in varnost prestola in dinastije; za te žrtve pričakuje hrvatski narod v polni nadi izpolnitev davnih svojih želj in pravic za zedinjenjem vseh svojih razkosanih udov od Drave do morja, od Soče do Kotorja, po Bosni in Hercegovini v eno samo telo, v kraljestvo Hrvatske pod žezlom presvetle habsburške dinastije.“

Tudi Nemci v Avstriji se pridno posvetujejo, sklepajo in pišejo o bodočnosti nemškega naroda. Slovenci nismo nič manj krvaveli, kakor drugi narodi, morda so naše žrtve za domovino razmeroma celo največje; zato pač tudi nam ne bo zabranjeno, misliti na srečnejšo bodočnost našega naroda v prastari avstrijski domovini, ki jo ljubimo in za njo krvavimo.

Pisma z bojišča.

Milostiva, cenjena gospa! Ob Dnjestrju.

Dolgo Vam nisem pisal, milostiva, in imam raditega že težko vest, ker mi pišete, da zelo po-

tudi neki italijanski častnik, ki ni prikrival, da je strupen sovražnik Avstrije, pa je kljub temu izrazil o junaštvu naših svoje občudovanje.

Drugi dan po Primusovi smrti in še dvakrat v naslednjih dneh so Italijani poizkušali še z večjo premočjo vdreti v dotično postojanko; pa Primusov duh je še vedno prešinjal naše vrle Korošce, in Italijan je še z večjimi izgubami zopet moral zapustiti postojanko.

Uvidel je, da se z našim koroškim domobranskim polkom sploh ne more primerjati, in od tistega časa še do danes zavidljivo, pa iz primerne daljave gleda na dotično koto.

Moštvo je za Primusom žalovalo. Pokopali so ga na mestu, kjer je storil junaško smrt, in marsikatera solza je kanila po bradatih obrazih njegovega moštva, ki je poznalo in to pot tudi videlo v njem pogumnega voditelja, pravega junaka. Njegov grob je v podobi pravokota obrobjen od samih italijanskih šrapnelov, ki so ležali naokoli. Tam počiva sedaj Primus, visoko nad peneco se Sočo, njegov duh pa je na straži za važno postojanko, ker njegov duh živi med vojaki, ki branijo dotično postojanko.

Primus je tudi od svojih višjih poveljnikov žel priznanje in bil predlagan v odlikovanje s hrabrostno svetinjo.

Počivaj mirno, hrabri boritelj za avstrijsko domovino in junaški branitelj slovenske zemlje pred Italijani, ki se jim je pozelelo naših lepih brd in dolin! Slava junaku!

grešate mojih pisem. Poznam, kako je to. Včasih človek niti ne pogreša česa tako zelo, kakor si domišlja, a ker pričakuje, kar ne pride, postane nestrpen.

Hočem se opravičiti. Bil sem na dopustu in ta se mi je zdel tako kratek, da niti zapazil nisem, koliko časa je minulo. Bil sem po dolgem, dolgem času zopet v svoji domači vasi Č. Koliko domotožja in hrepenenja se je v tem dolgem času skrivaj nabralo — sam nisem vedel! Ali se je res vse spredručilo, ali sem prišel z drugimi očmi — vsa lepša se mi je zdela domača vas, vse prijaznejši ljudje, kar sem jih srečal.

Alpske dežele so poslale može in fante v vojno. koliko nam jih bo vojna dala nazaj? Ne maram razmišljati, sicer se spomnim tudi onih, ki jih že ni. In vendar, kako ravnodušni smo že postali! Zveš, bereš: padel je junaške smrti, recimo, dober znanec. Zastane ti sapa in nekje pri srcu te zaboli. Zveš, bereš dalje, ne samo ta, tudi ta in ta in ne strmiš več in se ne čudiš.

Pred leti sem bil v Gradcu pri predstavi: Kralj Ojdip. Nekaterim se je zdelo smešno. Bilo je že preveč tragike. In to je dobro, da ima človeško spoznanje in pojmovanje svoje meje, kdo bi prenesel sicer toliko gorja, kar se ga sedaj zgodi na svetu!

A vsekako občutimo bol intenzivneje, nego radost. Da pa popravi narava to krivico, dala nam je boljši spomin za lepe trenutke; da, še več: spomini na hude čase nam postanejo sčasoma celo prijetni.

Kako to, da danes toliko filozofiram! Hotel sem Vam, gospa, kaj zanimivega napisati o svojem dopustu, sedaj pa pogrevam stare resnice.

Nekaj pa me je osupnilo doma: kako so se ljudje postarali. Stari ljudje ne toliko, a mladina. Moji bivši sošolci.

Ves prestrašen sem se postavil sam pred zrcalo in sem študiral svoj obraz, ali sem res tudi jaz že tako star? Odkod so dobili drugi te stare poteze?

In ta draginja doma! celo na deželi, kjer vendar vse doma pridelajo. V fronti tega ne občutimo, ker cesar da pol hleba in kar je treba. Edino prav, zakaj, če je vojak lačen, mine ga sčasom tudi vsa korajža. Skoro pol kile mesa na dan, pol litra vina, lep hleb kruha — ne pretiravam, da jih je veliko, ki še svoje življenje niso tako dobro živeli. Vzamimo našega delavca-težaka, Bosnjaka, Poljaka ali Rusina, ki tudi dobre postelje ni vaju.

Seveda, če je treba z veliko naglico za sovražnikom, ali če je treba bežati — tudi bežati je včasih treba, samo iz taktičnih ozirov seveda! — tedaj mine dan, dva, tri in še več, da ni tople menaže. Nekateri omagajo in se vležejo kraj pota, drugi pa se — privadijo. To je nekaj čudnega: če so živci trajno v intenzivnem razburjenju, nisi ne lačen ne zaspan in koliko časa vzdržiš!

V vojni sem šele opazil, koliko skrite življenjske sile leži v človeku.

In smrt? V tisočeri oblikah preži na nas, a mislite, da nas veliko briga? Seveda kdor ima ženo in otroke doma, temu je težje in postane instinktivno bolj previden, a kar je mladine, to jih je sama korajža in lahkomišelnost.

Mogoče se mi hočete, milostiva, nekoliko ironično posmehljati, ker govorim jaz kot zdravnik toliko o nevarnosti, a v tem slučaju nimate prav.

Da takoj popravim napačno mnenje o nas zdravnikih, ki smo v fronti, upam se smelo trditi, da smo čestokrat v večji nevarnosti, kakor ljudje spredaj v zakopih.

Koliko zdravnikov je bilo že ranjenih in koliko jih je vjetih! Pomislite samo, milostiva; ali Vam je znano, kje se nahaja zdravnik med bojem? Med zakopi in lašno artiljerijo: Zdjaj pa si mislite, da je bitka. Sovražnik išče našo artiljerijo in poškropi vse naokrog s svojimi granatami in šrapneli.

In svinčenke iz pušk! Kar gre previsoko, pride še ravno prav daleč za fronto zopet k tlom.

V Kulakowcah ob Seretu je bilo, ko stopim do hiše. Iz bližnjega koruznega polja se prikaže huzar in si še popravlja obleko; naenkrat omahne in se zgrudi. Priskočim — ravno v srce je bil zadet in seveda takoj mrtev.

Ako vem, da se bo vnela huda bitka, grem sam zelo rad v zakope, ne iz korajže, nasprotno, ker sem že tudi postal bolj previden.

Gotovo berete časopise in Vam je znano, da imamo sedaj hude boje ob besarabski meji. Momentano sem detaširan k oddelku ki straži ob Dnjestrju.

Ko Vam to pismo pišem, vrši se ravno zelo huda bitka. Zmračilo se je že, a Rusi napadajo še vedno. Žarometi švigajo po zraku in razsvetljujejo noč po km daleč; grmi približno tako, kakor bo menda na sodnji dan; ljudje, ki so še ostali v naši vasi, begajo preplašeni iz hiše v hlev, iz

hleva v klet in vzdihujejo: Bože, Bože... Jaz sem si prižgal cigaro in skušam ravnodušno puhati dim v zrak.

Pa res nisem posebno razburjen — kot študent sem si zelo pokvaril živce, rad sem pokrokal in kvartal sem veliko, a vojna me je popravila. Drugi pa, ki so prišli z zdravimi živci, postali so v vojni vsi nervozni.

Saj pravim povsod narobe svet. Malo preveč mi že grmi nocoj, moram k telefonu, da kaj zvem.

Ves Vaš udani f. s.

Feldvebel Jakob Schuhmach, doma iz Št. Ruperta pri Velikovcu, nam piše: Pisal sem Vam že enkrat s severnega bojišča. Prejmite zdaj moje pozdrave in voščila za novo leto, čeravno malo pozno, z južnega bojišča. Ravno danes, ko to pišem, je 17. mesecev, kar sem pod orožjem in branim drago domovino. Veliko sem videl, veliko bridkih ur in dni v smrtnem strahu prestal. Hvala Vsemogočnemu in Materi božji, dozdej sem bil v tem dolgem času obvarovan vsega hudega. Enkrat sem imel v vojnem času srečo in priložnost, za kratek čas nastopiti veselo pot v ljubo domovino. Veseli so bili dnevi mojega dopusta, a so vse prehitro minuli. Sedaj si stojimo zopet nasproti s polentariji. Kakor se nam zdi, je njegova polenta že strašno osoljena.

Lepa je slovenska Gorica, lep je Trst, rajsko lep je Pulj, in Italijan je že v duhu hodil v teh mestih. Izdelal je lep načrt in čakal z njim deset mesecev, da bi Avstrija oslabela in bi mogel brez velikih bojov nastopiti pot proti tem lepim mestom in izpeljati svoj načrt. Toda Cadorna, tvoj načrt ne bode izpeljan in želje kralja Emanuela se ne bodo izpolnile. Zakaj ne?

Avstrijski vojaki imajo vročo kri za svojega cesarja in domovino svojo. Italijan poizkuša z vsemi zvijačami, pa mu nič ne pomaga. Še zmeraj stoji na mestu, kamor je stopil, ko je oddal prvi strel na avstrijskega vojaka. Polentarijem je dobro znano, da avstrijski vojaki držimo na praznike in nedelje. In poslužili so se svete božične noči, ko se razlega sveta pesem: Slava Bogu na višavah in mir ljudem na zemlji, ki so dobre volje. Polentar pa ni dal miru, ampak je v božični dar še hušje začel streljati z granatami, šrapneli in minami. Za novo leto si je hotel priboriti slovensko Gorico.

Toda avstrijski vojak tudi to noč ni spal, in da se polentar ne bo mogel pritožiti, smo mu za novoletno darilo poslali večje število granat, šrapnelov in tudi min brez števila, ki jih je Italijan zmeraj — „vesel“. Napad je bil strašen, pa tudi to noč je bila božja roka z nami. Naš ogenj je bil za Italijane usoden, in slovenska Gorica je še zmeraj v naših rokah. Tri lepa mesta, ki si jih Italijan tako želi, mu pustimo še za kratek čas od daleč gledati, gospodoval pa v njih nikoli ne bo. Tebi, dragi „Mir“, kakor vsem tvojim naročnikom, med katerimi je tudi moja draga žena, voščim veselo novo leto. Imejmo upanje, da se v novem letu vrnemo v drage nam domove kot zmagovalci v svetovni vojni in nam novo leto prinese zaželjenega miru.

Na bojišču, 27. dec. 1915.

Izberne se je obcasno za vojake v vojaki in opisi na vsakega kot najboljšo

bol oblažajoče mazanje

pri prehlajenju, reumatizmu, gihu, lumbago, pram, vnetih in bolecih v kretih

Dr. Richter-ja

Sidro-Liniment. angalski

Nadomestilo **Sidro-Pain-Expeller.** angalski

Steklenica kova. — 0, 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 28, 29, 30, 31, 32, 33, 34, 35, 36, 37, 38, 39, 40, 41, 42, 43, 44, 45, 46, 47, 48, 49, 50, 51, 52, 53, 54, 55, 56, 57, 58, 59, 60, 61, 62, 63, 64, 65, 66, 67, 68, 69, 70, 71, 72, 73, 74, 75, 76, 77, 78, 79, 80, 81, 82, 83, 84, 85, 86, 87, 88, 89, 90, 91, 92, 93, 94, 95, 96, 97, 98, 99, 100

Dobivo se v lekarnah ali direktno v Dr. Richter-ja lekarni „Pri slalom lovu“, Praga, I., Elizabetna cesta 4.

Dnevne raspesiljanje.

Moj prvi boj v Karpatih.

(Dovoljeno od armadnega vrhovnega poveljstva.)

5./1. 1916.

Podlovec P. Čemer nam piše o svojem prvem boju v Karpatih sledeče:

Po osemdnevem potovanju smo dospeli dne 23./4. m. l. k svojemu baonu. Ležal je v zakopih v mali dolinici ob Lomnici, zelo deroči reki. Naš vod je imel svoje postojanke na neki višini med gorostasnim bukovjem, ki je začelo ravno v tem času lepo zeleneti. Dopadlo se mi je to življenje, ako ne bi prišlo drugače. Tretjega maja smo sprejeli novodošli svoj ognjeni krst. Rusi so napravili v noči med burjo, snegom in dežjem,

ognjeni napad na naše postojanke, vendar pa ni bilo najmanjše zgube čeprav so nas osipali s krogami kakor besni. Ležal sem za nekim štorom vso noč, premočen in pokrit s snegom. Dva dni smo še ostali na tem mestu in šestega maja zgodaj naprej odrinili v višine.

Do 10. ure smo ležali po strminah, nakar smo dospeli na lepo planino, obsijano od toplega solnca vstajajoče pomladi. Poročnik pride in nam pove, da napravimo še isti dan napad; „bodite junaki“, nam je rekel, in pritrdili smo mu z nasmehom. Odložili smo vsak svojo opravilo in puške postavili kakor pri odmoru v piramide. Vsak si je lahko kuhal kavo, če je hotel, žal pa po celi planini nismo mogli najti vode, pač pa dosti ledu in snega. Dober je, kar v kotel z njim in kmalu je imel vsak vodo za ljubo mu črno kavo. Kmalu smo si za silo potolažili svoje želodce in se polegali po solncu, drugi so se zopet zabavali s kvartanjem; jaz se spominjam, da sem pisal domu svojim dragim. Trenotno je pozabil vsak, da ga pri solnčnem zahodu morda ne bo med svojimi tovariši, da ga čaka huda usoda. Minula je tako ena ura, kar pridrvi z vrha planine v divjem begu jelen, ne ozirajoč se na nas in naše puške, je planil čez piramide. Smeh in veselje je nastalo med nami, katero pa je v naslednjem trenutku minulo, ko je z vrha zažvižgala ruska krogla čez glave. Kakor hitro da je vsak mogel, je zgrabil za puško in opravilo ter vsi v divjem naskoku naprej in ura! proti vrhu. Ko dospemo na rob, se je sovražnik umaknil v breg na drugo stran planine. Začelo je g. meti in pokati in je trajalo do noči; ko sem dospel do grebena planine, mi je ležal pred nogami priletel, bradat ruski vojak, s strelom v čelo. Na prsih mu je ležala slika sv. Petra. „Zakopati se!“ je prišlo povelje in vsak je po svoji moči kopal in sekal zmrzlo zemljo, navadno po dva en zakop. Kot tovariš mi je bil Slovenec Škof p. d. Urban, doma blizu Mokrij pri Dobrlivasi. Da bi bil vedel za njegovo usodo, bi si bil zapisal njegov natančni naslov, da bi, ako se kedaj srečno vrnem v domovino, obiskal njegovo ženo in dva otroka in jim kot tovariš njihovega očka in priča njegove smrti za domovino kaj več povedal.

Kopala sva zavetje in se pogovarjala, obrnil se je proti meni in v tem trenutku ga zadene sovražnikova krogla v sence, tako da je smrt nastopila trenutno; z lahkim vzdihom se je sklonil in ni ga bilo več. Ležal je poleg mene do mraka in v noči smo ga položili v hladni grob v Karpatih. Izgubil sem z njim tovariša, dobrega in odkritosrčnega, družina očeta, domovina pa junaškega branitelja. Čez noč so se Rusi umaknili na nasprotni vrh po imenu Javornik. Padlo je nad 400 Rusov isto popoldne in umaknili so se s tako naglico, da niso vzeli seboj niti ranjencev. Stal sem proti jutru na predstraži in slišal žalostne vzdihne in klice „gospodin pomozi!“ A kako v taki razdalji in gorovju! Drugi dan smo šli k drugemu napadu na imenovano goro. Kako se mi je godilo tam in kaj sem doživel, — pozneje, ko bom zdrav doma.

Jaz ne pridem več.

„Na tleh leže slovenstva stebri stari.“
Prešeren.

Žalostna vest je došla preko Karavank v tužni Korotan: Povše je umrl! Kakor blisk iz jasnega neba, zadelo nas je to poročilo, ta neverjetna vest. Naše oči so bile na mah obrnjene v nemo skalovje sivih naših Karavank, katere so se nam zdele povite v žalno tančico, potrjujoč to prežalostno novico, hoteč nam zaklicati: Naš vrli sin, vaš zvesti prijatelj Povše, zapustil nas je. — Ni ga več, ne bo ga več. Zopet nov grob! Ah, naši so samo grobovi! Z globoko žalostjo napolnjeno je naše srce; a klanjamo se sklepu božje previdnosti.

Ko smo se poslanci zadnjič poslavljali na Dunaju, bil je tudi naš blagi tovariš Povše med nami, ker je posebno rad bival med kmetskimi zastopniki. Ko se je poslavljaj od pisca teh vrstic, mu je dejal: „Bog te ohrani še mnogo let v prid našega kmeta; jaz ne pridem več.“ V očigled njegove telesne gibčnosti in njegovega izvrstnega duševnega razpoloženja nismo tem besedam pripisovali resne podlage, dasi se je naš tovariš Povše zelo redkokrat poslužil šale. In zdaj stoji resnica teh besed v vsem svojem obsegu pred nami. Zapustil nas je za vedno: On ne pride več! S Povšetom izgubili smo moža dejanske narodne ljubezni, kristalno čistega značaja, vzornega katoliškega soproga in zlatega očeta v najplemenitejšem pomenu besede, temeljitega poznavatelja kmetkega stanu in njegovega življenja, ognjevitega zagovornika kmetških pravic in neumorno delavnega zastopnika slovenskega naroda v občini in

zvestega prijatelja koroških Slovencev; moža, čigar srce in volja sta segala daleč čez meje njegove ožje domovine.

Tudi mi koroški Slovenci smo imeli v njegovem blagem srcu odličan prostor in bomo ohranili temu možu redke vrste neizbrisljiv spomin. On zasluži spomenik iz samih hvaležnih src! Kot ravnatelj c. kr. kmetijske družbe Kranjske je bil Povše naravnost rojen za tako velevažno mesto in je povzdignil ta zavod kmetskega življenja na višek, ki ga občudujejo celo srđiti nasprotniki naši. Njegovemu vplivu se imamo koroški Slovenci zahvaliti, da sme ta velevažni gospodarski zavod razprostrirati svoj delokrog tudi čez meje kranjske dežele in ni nas malo, ki smo deležni te dobrote. Ja, kaj naj rečem o našem nepozabljivem tovarišu Povšetu kot državnem poslancu? Ni mu bilo dosti trudapolno delovanje v gospodarskem odseku; kot neprekosljivemu veščaku v gospodarskih zadevah bila mu je neredkokrat naloga dana, nastopiti kot poročevalec tudi na najmerodajnejših mestih. Dan je posvetil Povše javni politiki; noč pa mu je bila „umeten dan“, kateri mu je služil v „reševanje svojih duš“, kakor se je nekoč izrazil; kajti sestavljanje referatov, reševanje agend c. kr. kmetijske družbe, urejevanje zadev iz volilnega okraja in dr. zvezali so ga dostikrat čez polnoč na stol; a ko so ga tovariši opozorili, da naj vendar pazi na svoje zdravje, odvrnil je: Delo me ne utruja, če mi le srce ne nagaja. In to zlato, blago srce ne bije več! Ustavilo je tok življenja možu, ki je bil posebljena delavnost in sama dobrota.

O blagem rajniku veljajo besede Gregorčičeve:

„Pač mnogo moških, malo mož
Naš vek rodi;
A kar neč nam dalo mož
Med prvimi si ti!“

A mi koroški Slovenci?

„Pomnik postavimo mu tak,
da slednji skuša biti mu enak.“

Počivaj sladko in mirno, dragi in nepozabljivi tovariš, vrli mož slovenske zemlje!

Blag, kakor je bilo Tvoje srce in neizbrisljiv, kakor Tvoje ime, ostane Tvoj spomin! Domača zemlja, ki si jo ljubil prisrčno ves čas, Ti bodi lahka!

* * *

Nekaj o starosti g. poslanca Povšeta.

Pri neki priložnosti zagovarjal je g. poslanec Povše domač denarni zavod proti neosnovanim napadom od nemško-narodne strani in z uprav mladeniškim ognjem odbijal jako temeljito in uspešno neosnovani napad. Vse se je čudilo njegovemu temperamentnemu nastopu.

Pri večerji nanesele je govorica tudi na starostno dobo posameznih tovarišev. Povše vpraša svojega nasproti sedečega tovariša, katerega je šaljivo imenoval „svojega nasprotnika“: Koliko pa meni prisodiš let? Ta odgovori: „Če hodiš, 30 let, če govoriš, 40, če stojiš, pa k večjemu toliko kot meni.“
Grafenauer.

Dnevne vesti.

Duhovniške vesti. Za olomuškega nadškofa je bil izvoljen praški kardinal baron pl. Skrbensky. — Župnija Možica je podeljena vlč. gosp. Ivanu Hornböku, kaplanu v Prevaljah. — Pohvalno priznanje od c. kr. vojnega ministrstva je dobil štebenjski župnik vlč. g. dr. Janez Lučovnik, vodja pisarne vojnega superiorata. — Umrl je v Mariboru kanonik Šimen Gaberc. — Nevarno je obolel mil. g. kanonik Jernej Voh v Mariboru.

Boroevič častni občan obmejnih občin. Občini Sv. Križ nad Mariborom in Selnica ob Muri sta imenovali generala Boroeviča za svojega častnega občana.

Bombe nad Ljubljano. Italijanski letalec je 14. t. m. priletel nad Ljubljano. Cenzurirani „Slov. Narod“ poroča o tem: Italijanski letalec si je izbral neke železniške naprave za svoj cilj. Ljudje, ki so opazovali pilotove kretnje, so občudovali njegovo tehnično spretnost, s katero se je spustil z velike višočine na kakih sto metrov nizzdol, tem manj pa so občudovali njegovo vojaško izurjenost: v malih presledkih so padle na zemljo tri bombe, ki so vse zgrešile svoj cilj; eksplodirale so seveda z velikim ropotom, napravile prav poštene luknje v zemljo — to pa je bilo tudi vse. Ranjen ni bil nihče.

Iz Sibirijske se je oglasil na veselje staršev in nas vseh Florijan Lapusch iz Podsinjevsi kot vojni ujetnik, Akmalinska oblast, pošta Madianovka, Karoganov. Od majnika ni očetu pisal, šteli smo ga že med mrtve. Zdaj pa nas je njegovo pismo vse iznenadilo.

Baronica Hein redovnica. Vdova rajnega kranjskega deželnega predsednika Heina, baronica Olga Hein, je vstopila v samostan „Tolažnica vernih duš“ v Marienburgu na Nizozemskem.

Fellerjev dobrodejni, poživljajoči
rastlinski esenčni fluid z zn.

odstrani
bolečine v križu.

12 steklenic franko 6 kron. 24 steklenic franko 10 K 60 h. Lekarnar E. V. Feller, Stubica, Elsatrg št. 67 (Hrvaško). Fellerjeve lagodno odvajalne, želodec krepeče rabarbarske kroglice z zn. „Elsa-kroglice“ 6 škatljic franko 4 K 40 h, 12 škatljic franko 8 K 40 h.

Čez 100.000 zahvalnih pisem in zdravniških priporočil. — Dve staropreizkušeni, neutrpeljivi domači zdravili. Ne jemljite manjvrednih ponaredb.

Srečna Ogrska! Iz Budimpešte se poroča: Mesto namerava sistem krušnih kart tako izpremeniti, da dobijo krušno karto kakor drugi tudi tiste družine, ki so za eno leto popolnoma preskrbljene z moko.

Pešče pri Strmcu. (Tatovi.) Pri treh tukajšnjih posestnikih je v noči od 4. do 5. t. m. vlomila dosedaj še neznana družba tatov. Enemu posestniku je bil ukraden prašič, drugemu sedem kur in tretjemu dve. Tatovom se še ni prišlo na sled.

Djekše. (Poroka.) Dne 10. t. m. se je poročila Marija Benetek iz Djekš z Mihaelom Vranjek, posestnikom v Št. Janžu pri Velenju na Štajerskem. Poročil ju je nevestin brat č. g. Anton Benetek, župnik na Djekšah.

Brunca. (Za domovino umrl) je Janez Trunk, p. d. Oničev v Žuželčah, nečak č. gosp. peravskega župnika J. Trunka. Bog tolaži žalostne starše, zlasti mater!

Vojakov pozdrav domovini.

Zložil Tone.

Pozdravljena, slovenska domovina,
ki vedno mila si mi, draga bila;
v tujino gnala me usoda je nemila,
tembolj zdaj hrepenim po Tebi, Rožna ti dolina.

Iz dalje gledam tvoje že vrhove:
Prijazno kimajo snežene sive glave,
pošiljajo od svojcev mi pozdrave
in v prsih vzbujajo mi upe nove.

Močnejše vedno v meni srce bije,
in prepočasi vedno vlak hiti.
Objeti vas, rojaki, duša hrepeni,

se odpočiti v krilu domačije,
beseda kjer domača se glasi,
kjer čvrsto še slovenski duh živi.

Vabilo

na

občni zbor

Hranilnice in posojilnice v Razazah

r. z. z. n. z.

kateri se vrši

na običajnem kraju v nedeljo, dne

30. januarja 1916, ob 3. uri popoldne

s sledečim

dnevnim redom:

1. Čitanje in odobrenje zapisnika o zadnjem občnem zboru.
2. Poročilo načelstva.
3. Potrjenje računskega zaključka za l. 1915.
4. Volitev načelstva.
5. Slučajnosti.

K obilni udeležbi zlasti članov vabi

odbor.

NB. § 35. Ako bi ob določeni uri ne bil zastopan vsaj deseti del vseh zadružnikov, vrši se na istem prostoru in z istim dnevnim redom čez pol ure drug občni zbor, kateri sme brezpogojno sklepati.

Schicht-perilo — Bojno perilo

Cenejši in najboljši način pranja:

Namoči perilo nekoliko ur ali čez noč s pralnim praškom „Ženska hvala“. Peri tedaj daljše kakor običajno. Samo malo mila — najboljša Schichtovo milo znamka „Jelen“ — je še potrebno, da se najlepše perilo dobi.

Prištedi delo, čas, denar in milo.

Ominol je najboljša sredstvo za čiščenje rok, v kuhinji in v hiši.

Dobiva se povsod!

Iz ruskega ujetništva v Razdolnu pri Vladivostoku piše Janez Hornböck, doma iz Št. Janža v Rožu, domačemu g. župniku z dne 21. oktobra 1915: „Ravno danes sem Vašo dopisnico z velikim veseljem prejel, ki sem jo od Vas že težko pričakoval. Jaz sem Vam že večkrat pisal, in ne vem, ali sem kaj preveč zapisal, da niste prejeli. Vam naznanim, da sem hvala Bogu dozdej vedno zdrav, kar tudi Vam voščim in želim. Kaj drugega ne morem pisati, kakor to, da je hudo. Več si sami morete misliti, kaj da je vojnojet biti. Ampak samo na Boga ne smemo pozabiti, in tudi On na nas ne bo. Bog nam bo pomagal, da te žalosti in trpljenje prestanemo in da bomo zopet videli prelepi rojstni dom. Zdaj sem nad mesec vožnje s tovornim vlakom od rojstnega doma. Moje pisanje je slabo, ker sem na desni roki ranjen. Z mojim ljubim bratrancem Balantom sva bila skupaj v velikem boju 26. 8. 1914. On je bil prej ranjen kakor jaz in sicer v prsa. Več ne vem. Bog mu ohrani življenje. Prosim, večkrat mi pišete. — Florijan Lapuš iz Podsinjevasi se je oglasil iz Marijanovke v Akmolinski guberniji in je zdrav.

Pozdrave z bojišča. Ivan Kandut iz Malošč pri Bekštanju piše z bojišča našemu uredništvu: Dobivljam vaš cenjeni list redno vsako nedeljo, kar me vsakokrat razvedri; čutim se čisto domačega, kadar ga prebiram. Izdajalski Lah se ti podnevu nikdar ne pokaže, ponoči se priplazi kakor mačka. Najsrčneje pozdrave vsem čitateljem „Mira“. Da bi se skoraj srečno vrnili k svojim domačim!

Pred prehlajenjem grla in vratu nas obvarujejo izplaknitve s Fellerjevim antiseptičnim, bolečine tolažečim rastlinskim esenčnim fluidom z zn. „Elsa-fluid“. 12 steklenic franco veljajo samo 6 kron. Lekarnar E. V. Feller, Stubica, Elsatrg št. 67 (Hrvaško). Več nego 100.000 zahvalnih pisem. Od mnogo zdravnikov priporočeno. (ee)

Hranilnica in posojilnica za Sv. Lenart pri Sedmih studencih in okolico

r. z. z. n. z.
vabi na svoj

XXIII. občni zbor

dne 2. februarja 1916
ob 3. uri popoldne

v gostilni „pri Majarču“ v Št. Lenartu.

Spored:

1. Odobrenje računskega zaključka za l. 1915.
2. Volitev načelstva.
3. Volitev nadzorstva.
4. Slučajnosti.

Načelstvo.

Harmonij, dobro ohranjen, se kupi po primerni ceni. Kdo, pove uredništvo lista „Mir“ št. 3.

Na prodaj

je manjše posestvo v celovski okolici s skoraj novimi poslopji, v katerih se nahaja tudi gostilna, pod zelo ugodnimi pogoji.

Natančnejša pojasnila daje

Hranilnica in posojilnica v Velikovcu.

Vabilo

na

redni občni zbor

Posojilnice v Marija na Zili

registrovane zadruga z neomejeno zavezo

ki se bo vršil

dne 30. januarja 1916, v župnišču v Marija na Zili, ob 3. uri popoldne

s sledečim dnevnim redom:

1. Poročilo načelstva.
2. Poročilo nadzorstva.
3. Odobritev računskega zaključka za l. 1915.
4. Volitev načelstva.
5. Volitev nadzorstva.
6. Sklepi o čistem dobičku.
7. Slučajnosti.

K obilni udeležbi vabi

odbor.

Ako bi ta občni zbor ob navedenem času ne bil sklepčen, se vrši pol ure pozneje na istem mestu in po istem dnevnem redu drug občni zbor, ki bo veljavno sklepal ne glede na število navzočih članov.

Rad bi kupil za se in za družino posestvo (tudi zadolženo), najrajši z inventarjem vred, v okolici Celovca, Grabštanja ali tudi drugod. Pisma pošljite na upravo lista „Mir“ v Celovcu in pripišite zgoraj št. 155.

Paramenti!

Mašna oblačila v preprosti in tudi v bogati opremi, dobro blago in poceni. **Plašči za oerkvenika in ministrante, ovratni plašči in štole** zelo ceno. **Šmizete** v različnih oblikah od 1 K naprej. **Komplet z ovratnim trakom** od K 2— do K 2-80, kakršen je izdelak. **Bireti** v vsakršni obsežnosti po K 3-80, K 4—, K 4-80. **Rožaste svetilke za večno luč za patentovani steni.** Prosimo, da poizkusite, in prepričani smo, da boste stalen odjemalec **oddelka za paramente, knjigarne in trgovine Jožefovega društva v Celovcu.**

Slovenski molitveniki, oerkvene muzikalije, tudi Hladnikovce.

Vse blago iz prokahan, kisline praste in neobtežene svile z barvanimi nitmi.

100 litrov domače pijače!

osvežuje in gasi žejo, vsak si more z malimi stroški sam izdelovati. V zalogi so: Ananas, jabolka, grenadine, maline, muškadne hruške, pomaranče, dišeča perla, višnje. Ponesreči se nikdar. Te domače pijače se poleti zauživajo lahko ohlajene in pozimi tudi gorke, namesto ruma in žganja. Tvarina z natančnim predpisom stane K 4-50 franco po povzetju. Na 5 takih porcij dam eno porčijo zastoj. Za gospodarstva, tovarne, večje gospodinjstvo, delavnice itd. neprecenljive vrednosti, ker delavca poživlja in ga ne opoiji in njegovi delavni moči ne škoduje.

Janez Grolsch,
Engel-drogerija v Brnu št. 638, Moravsko.

Po Najvišjem naročilu Njeg. c. in kr. Apost. Veličanstva

43. c. kr. državna loterija

za zasebne dobrodelne namene tustranske državne polovice.

Ta denarna loterija

ima 21.146 dobitkov v gotovini v skupni vrednosti 625.000 kron.

Glavni dobiček znaša

200.000 kron.

Žrebanje se vrši javno na Dunaju dne 10. febr. 1916.

Ena srečka stane 4 krone.

Srečke se dobivajo pri oddelku za dobrodelne loterije na Dunaju, III., Vordere Zollamtsstraße 5, pri kr. ogr. loterij. dohod. ravnateljstvu v Budapešti, IX., glavni colninski urad, v loterijskih kolekturah, tobačnih trafikah, davčnih, poštinih in železniških uradih, v menjalnicah itd. Igralni načrti za kupce srečk brezplačno. Srečke se pošiljajo poštne prosto.

Od c. kr. glavnega ravnateljstva drž. loterij (oddelek za dobrodelne loterije).

500 kron!

Vam plačam, če Vaših kurjih oces, bradavice, trde kože ne odstrani Rla balzam v 3 dneh brez bolečin s korenino vred. Cena lončku z zajamčenojočim pismom K 1—, 3 lončki K 2-50, 6 lončkov K 4-50. **Kemeny, Kaschau** (Kassa), I., poštini predal 12/8, Ogrsko.

Učenca

z dobro dokončano ljudsko šolo, slovenskega in nemškega jezika zmožen, sprejme takoj **Vid Mory,** trgovec, **Pliberk** (Bleiburg).

MILO

v 1/2 kg težkih kosih narezano, v zabojih po 60 kg brutto zloženo, razpošilja po 205 kron za 100 kg samo na debelo proti gotovini vnaprej veletrgovina **Jožef Pick, Gradec (Graz).**

Hranilno in posojilno društvo v Celovcu

Pavličeva
ulica
št. 7.

uraduje vsak dan, izvzemši nedelje in praznike, od 10. do 12. ure dopoldne.

Varno naložen denar; najugodnejši kredit za posestnike.

Pavličeva
ulica
št. 7.